

Primii pași în istorie,
pe drumul arheologiei!

Editura Muzeului Național Brukenthal / Editura Armanis
Sibiu, 2021

Primii pași în istorie, pe drumul arheologiei!

Editura Muzeului Național Brukenthal
Editura Armanis
Sibiu, 2021

MUZEUL
NAȚIONAL
BRUKENTHAL

Proiect cultural co-finanțat de
Administrația Fondului Cultural Național

Imagini:

clipart-library.com / non-commercial use

Arhiva Muzeului Național Brukenthal

Arhiva programului educativ „Descoperind Muzeul”

Coordonator: Raluca Maria Teodorescu

Concept și adaptare text: Dana Roxana Hrib

Conținutul acestei publicații nu poate fi folosit decât în scopuri educative și non-comerciale

Cuprins

Introducere	6
Când oamenii trăiau în peșteri ...	10
Prelucrarea pietrei	14
Prima locuință: bordeiul!	18
Haine și vase de bucătărie	20
Prelucrarea metalului ...	22
Fierarii daci	24
Locuința din lemn!	26
Romanii construiesc locuințe din piatră!	30
Activități	37
Surse	49

**Primii pași în istorie,
pe drumul arheologiei!**

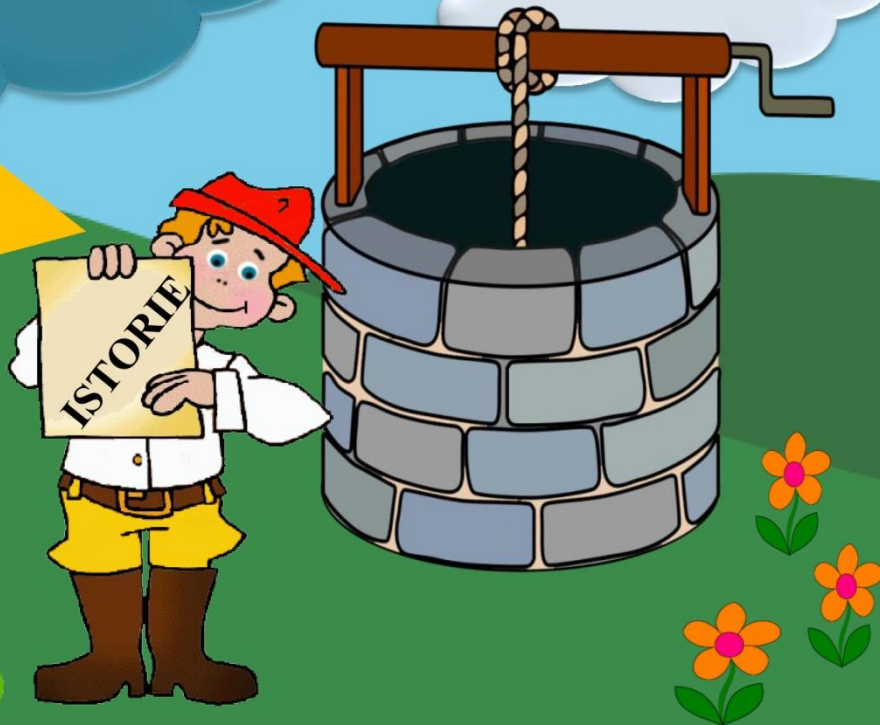
Introducere

O călătorie, înapoi în timp, este asemenea privitului într-o fântână.

Prezentul și trecutul apropiat se află deasupra pământului și poate fi văzut în clădiri, statui, monumente.

Trecutul îndepărtat se află ascuns sub pământ și așteaptă să fie descoperit.

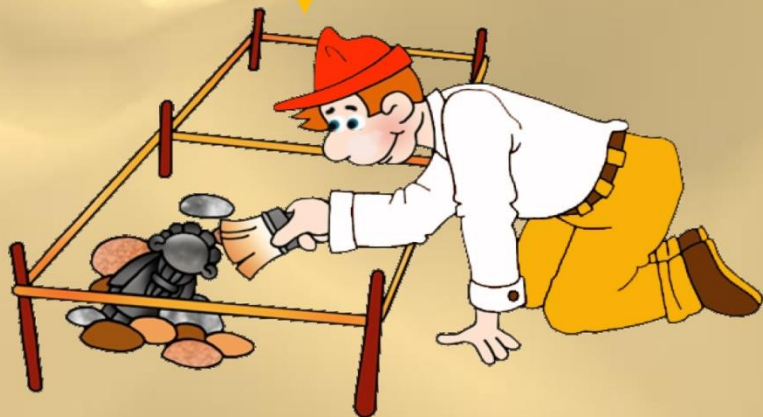
Povestea întoarcerii în timp se numește istorie!

ȘTIȚI CĂ ...

... activitatea, prin care
sunt aduse, la lumina zilei,
urmele vieții oamenilor
din trecut, se numește
arheologie?

**Arheologia este plină
de surprize!
Doar în final vei afla
ce ai descoperit: poate
fi un simplu ciob, o
statuie egipteană sau
chiar un tezaur cu
monede ...**

Obiectele descoperite sunt aduse la Muzeul de Istorie, unde sunt studiate, pentru a se putea reconstitui, asemenea unui puzzle, povestea oamenilor care au trăit cu mii și mii de ani în urmă.

Când oamenii trăiau în peșteri ...

Cea mai veche poveste, pe care o poți afla la Muzeul de Istorie, este despre o vreme în care nu existau case.

Oamenii se adăposteau în peșteri și, uneori, se luptau cu urșii care hibernau acolo.

Focul era folosit atât pentru pregătirea hranei cât și pentru a se încălzi sau pentru a alunga animalele sălbatice.

Hrana era procurată prin cules și vânătoare, iar cu pieile animalelor vânată își acopereau corpul. Animale de mari dimensiuni erau considerate magice, deoarece asigurau hrana pentru mult timp. Oamenii se închinau lor și le pictau pe pereții peșterilor.

Armele erau improvizate din bucăți de lemn și pietre.

Toate informațiile despre viața oamenilor în peșteri vin din descoperirile arheologice! După resturile urșilor știm că peșterile au fost ocupate de oameni prin luptă. Chiar și multe pietre, folosite ca arme ori ca unelte, s-au păstrat până astăzi.

Din desenele de pe pereți și din fragmentele de oase găsite în peșteri, știm nu doar ce mâncau acei oameni, dar și ce animale trăiau în acea vreme.

Prelucrarea pietrei

În acea vreme, oamenii încă nu cunoșteau prelucrarea metalului. Toate armele și uneltele erau confecționate din piatră, lemn, os, corn și fildes.

Dispozitivul reprezentat în pagina din stânga, folosește cornul de cerb pentru obținerea așchiilor din piatră și poate fi văzut în expoziția Muzeului de Istorie din Sibiu.

Anumite feluri de piatră puteau fi sparte în mai multe lame și prin lovirea a două bucăți (nuclee), precum în această imagine.

Din spargerea pietrei în lamele cu
margini tăioase și vârfuri ascuțite,
se obțineau lame de topor, vârfuri
de săgeți și de suliță.

Pentru a primi forma dorită, lamele de piatră erau cioplite și șlefuite manual, apoi atașate unui mâner din lemn, cu ajutorul fâșiilor din piele.

**Prima locuință:
bordeiul!**

Cu timpul, oamenii au învățat să construiască locuințe. La început, acestea erau doar bordeie cu podeaua adâncită în pământ și o singură încăpere. Pereții erau ridicați din pari, împletitură din nuiele și lut. Tot în această perioadă, oamenii au început să cultive plante și să crească animale.

Haine și vase de bucătărie

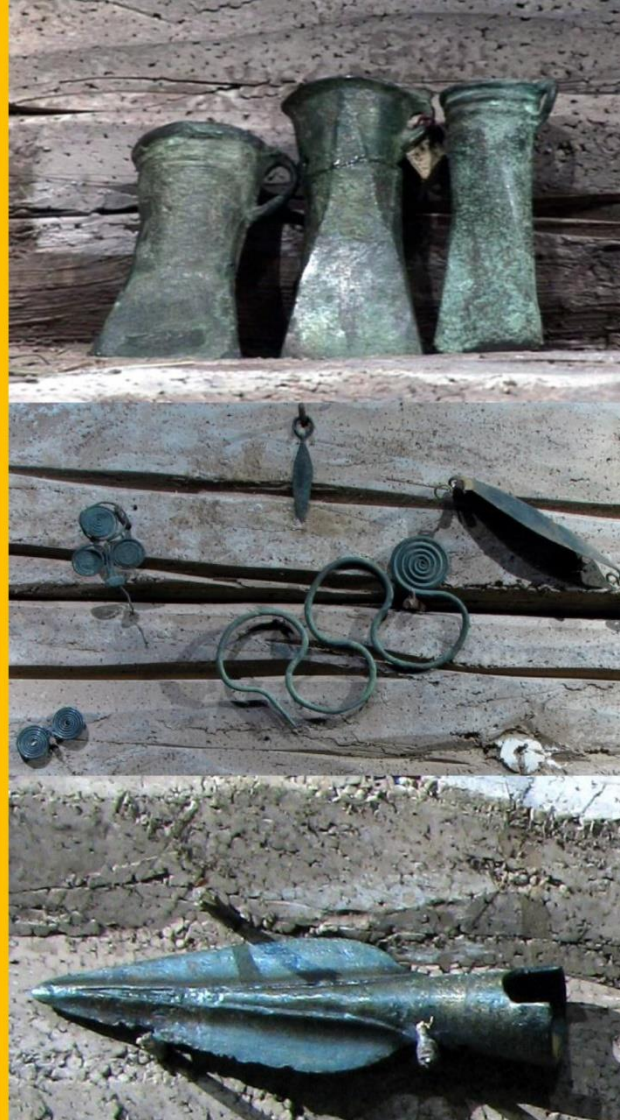

De asemenea, oamenii au descoperit războiul de țesut și au învățat să confecționeze oale din lut, pe care le foloseau pentru pregătirea hranei sau depozitarea acesteia.

Prelucrarea lânii și a pieilor de animale, pentru haine și încălțăminte, se află în strânsă legătură cu domesticirea animalelor, după cum olăritul a devenit necesar odată cu diversificarea hranei și necesitatea păstrării acesteia pentru iarnă.

Prelucrarea metalului ...

Prelucrarea metalului a ajutat la
confectionarea vaselor, podoabelor,
uneltelor pentru agricultură sau pentru
prelucrarea lemnului.

Tot din metal au fost
confectionate și arme,
pe măsură ce numărul
oamenilor a crescut și
s-au înmulțit
conflictele dintre ei.

Fierarii daci

După constituirea oamenilor în comunități din ce în ce mai mari, putem vorbi despre faptul că aparțineau unui popor și au primit un nume.

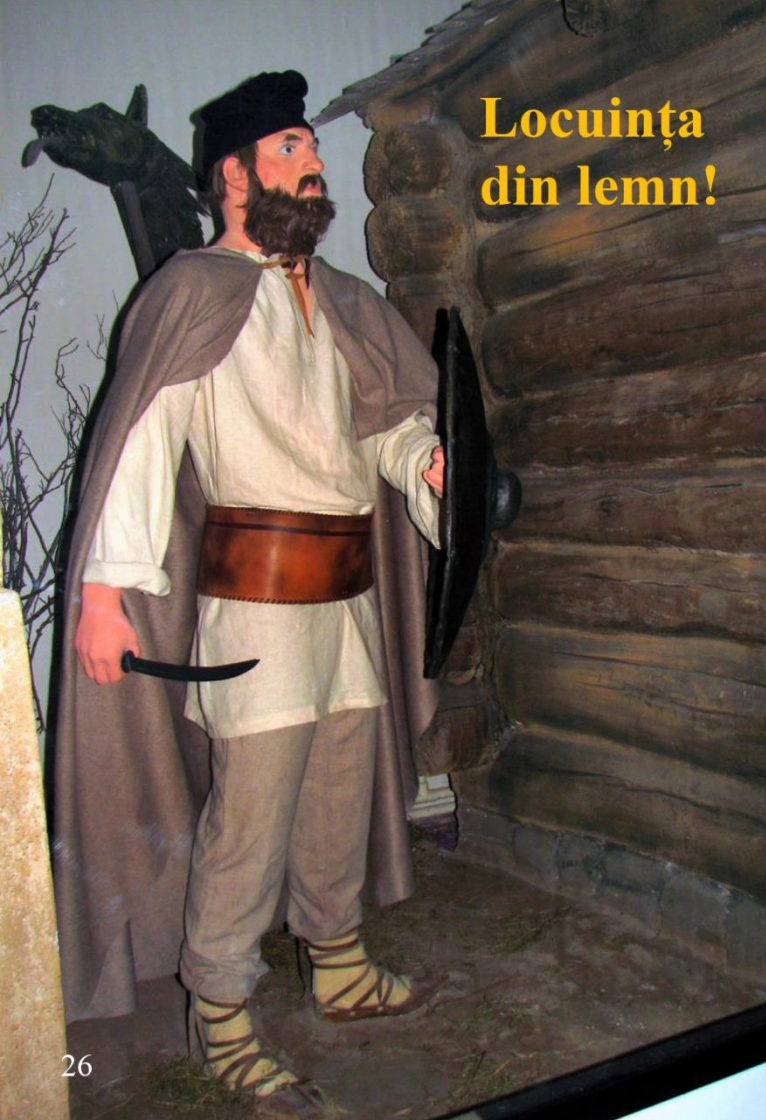
Poporul care trăia pe cea mai mare parte a teritoriului țării noastre (începând cu aproape 200 de ani înainte de nașterea lui Hristos) era poporul dac, iar oamenii care îl alcătuiau se numeau daci.

Deoarece prelucrarea metalului a devenit din ce în ce mai importantă, unii daci s-au specializat în această practică.

Astfel au apărut atelierele de fierărie.

Locuința din lemn!

Majoritatea dacilor trăiau în case din lemn dar cei înstăriți locuiau în case din piatră.

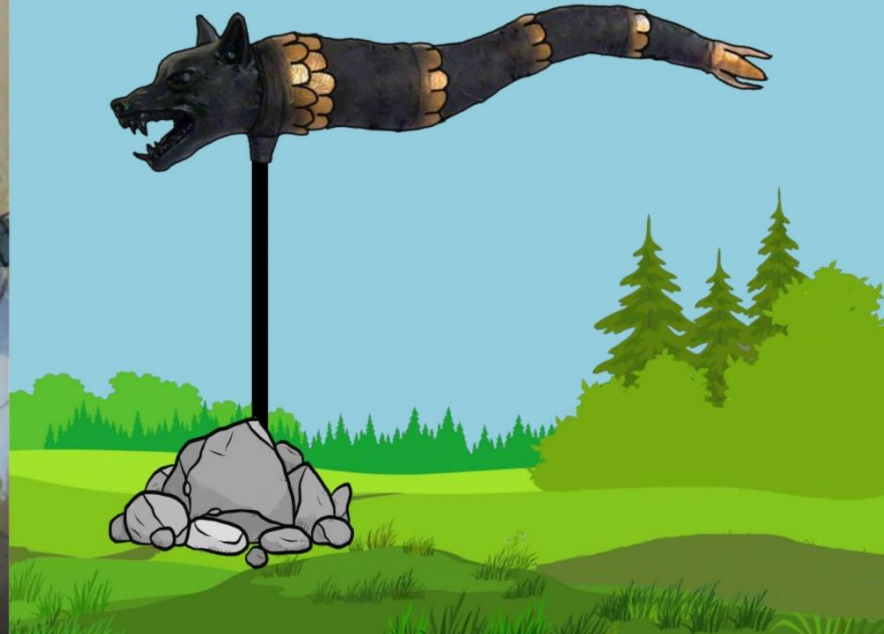
Aceste locuințe aveau camere amenajate pentru pregătirea mâncării și vase speciale pentru gătit. Recoltele de cereale erau păstrate în gropi speciale, izolate cu împletitură de nuiele și lut.

Steagul dacic reprezenta un animal fantastic, alcătuit din cap de lup și coadă de dragon.

Datorită reprezentării cu gura deschisă și a formei tubulare a corpului, atunci când vântul trecea prin steag, se auzea un șuierat puternic. Zgomotul era menit să sperie dușmanii, în timpul luptei.

Dacii se rugau mai multor zei, în temple construite din bârne de lemn, ridicate pe stâlpi de piatră.

Se crede că Zalmoxis a fost o figură importantă a vieții religioase în ținuturile dacice, potrivit unor opinii fiind preot sau chiar zeul suprem.

**Romanii construiesc
locuințe din piatră!**

Popoarele se luptau adesea, deoarece doreau să stăpânească ținuturi cât mai întinse.

Romanii i-au învins în război pe daci, punând stăpânire peste o parte din pământurile acestora.

Astfel, romanii și locuințele lor au apărut în Dacia.

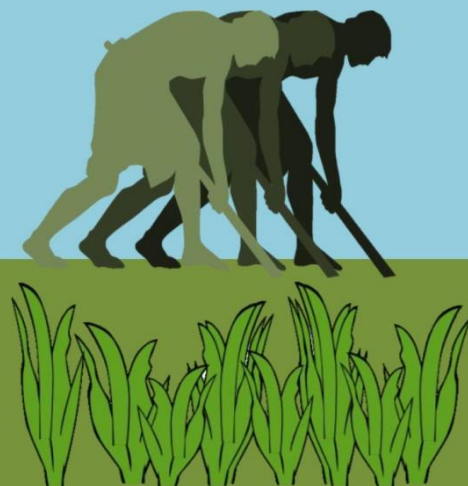
Casele romanilor aveau cel puțin două încăperi și o curte, fiind construite din piatră. Una dintre încăperile casei era destinată pregătirii mâncării, fiind utilată cu o sobă. A doua încăpere era rezervată odihnei și servirii mesei. În curte erau crescute păsări domestice.

Hrana provenea din vânătoare, grădinărit, agricultură, creșterea animalelor, cultivarea pomilor fructiferi și a viței de vie.

**În prelucrarea hranei,
au evoluat dispozitivele
pentru măcinarea
semințelor.**

**Romanii credeau în mai mulți zei.
În locuințele lor aveau locuri de rugăciune cu
un altar de mici dimensiuni, pe care așezau
diverse daruri aduse din roadele muncii lor.**

**Soldații romani au avut
un rol important în
ridicarea clădirilor
publice, precum
templele, dar și în
construirea drumurilor.**

ACTIVITĂȚI!

1. Prima mea experiență în arheologie

Înainte de a începe să sapi în grădină sau pe câmp, în căutarea obiectelor din trecut, te sfătuim să încerci cu un kit de arheologie!

Deoarece, chiar și o bucată de lut, cu dimensiuni mici, poate produce mult praf, aceasta este o activitate care este bine să o desfășori în aer liber!

2. La cules de pietricele, în epoca de piatră

În epoca de piatră, o formă de montare a uneltelor și armelor era prin legarea pietrei de un mâner din lemn.

Pentru această activitate, vom alege pietricele șlefuite, cu o margine mai tăioasă sau cu vârful ascuțit. De asemenea, vom căuta bucăți din lemn, potrivite pentru mâner.

În cazul în care nu avem fâșii din piele, putem folosi sfoară. Din pietricele de formă rotundă sau alungită, putem face podoabe!

3. Vase de bucătărie, pentru fiecare bordei

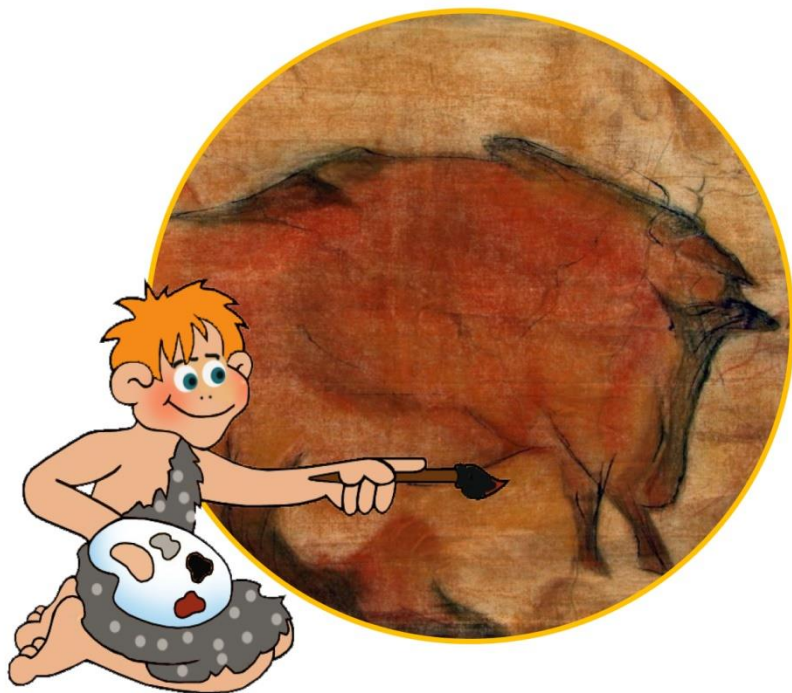
Să încercăm să reconstituim felul în care oamenii bordeielor confecționau ceramica:

- întâi făceau suluri din lut, pe care le așezau în spirală
- apoi netezeau pereții vasului, în interior și în exterior
- uneori ornamentau

După uscare, vasul de lut era ars într-un cuptor.

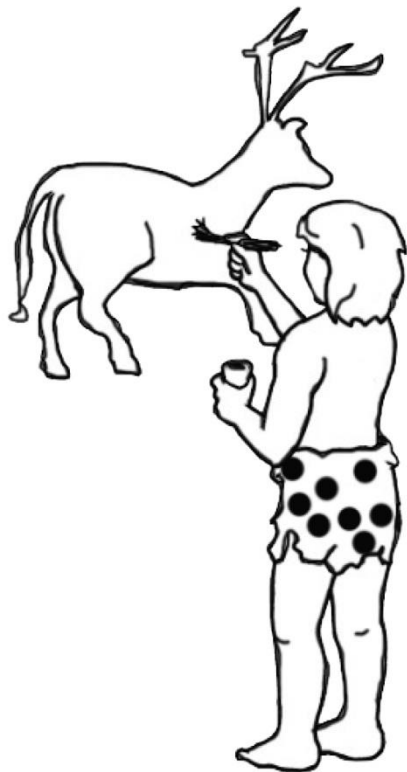

4. La începutul artei

**După cum am aflat deja,
primele forme cunoscute
de artă au apărut în
peșteri.**

**Puteți încerca să pictați
într-un mod similar,
folosind pietre!**

5. Cum mâncau romanii ...

**Denumirile principalelor
mese zilnice, în limba
latină:**

Micul dejun – *ientaculum*

Prânzul – *prandium*

Cina – *cena*

Dimineața devreme, romanii începeau ziua cu micul dejun: pâine, ouă, brânză, lapte și fructe uscate, precum smochinele.

Prânzul era simplu și nu dura foarte mult timp: pește, salată, ouă și fructe.

Cina era cea mai consistentă masă a zilei: mai multe feluri de preparate din carne, legume și fructe.

Unul dintre cele mai importante ingrediente era uleiul de măsline.

Surse

Anamaria Tudorie, Dana Roxana Hrib, *O călătorie în timp la Muzeul de Istorie* (Sibiu, Altip, 2009), ISBN 978-973-117-235-4, 52 pagini

www.clipart-library.com / non-commercial use

"Marele Templu Rotund" de la Racos, v.1, reconstituire virtuala 3D, 8 mai 2021

<http://www.romaniadevis.ro> / free cultural license

<https://www.historyforkids.net/roman-food.html>

Muzeul de Istorie *Casa Altemberger*

Sibiu, Str. Mitropoliei, Nr. 2

<http://www.brukenthalmuseum.ro/istorie/index.html>

Proiect cultural co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național.

AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite.

Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Exemplar cu distribuire gratuită.